

Зміст

<i>1. Індустрія управління активами. Загальний огляд</i>	<i>2</i>
<i>2. Результати діяльності ринку управління активами НПФ</i>	<i>3</i>

1. Індустрія управління активами. Загальний огляд

Кількість учасників ринку

Компанії з управління активами (КУА)

У 3-му кварталі 2018 року кількість **компаній з управління активами** зросла до **292**. Упродовж липня-вересня 5 нових КУА вийшли на ринок, у той час як 4 – згорнули свою діяльність.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

У цей період було зареєстровано 27 нових ІСІ. З урахуванням фондів, які закрилися протягом кварталу, станом на 30.09.2018 загальна кількість **зареєстрованих ІСІ** збільшилася на 2.0%, до **1763**.

Кількість **ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих)**, зростала четвертий квартал поспіль – до **1209** (+0.5%, після +3.2% у 2-му кварталі). Сповільнення росту кількості фондів відбулося в умовах закриття низки фондів на тлі виходу з ринку кількох КУА.

Загалом на кінець вересня 2018 року 277 КУА мали в управлінні від одного до 35-ти фондів, а понад 94% від усіх таких КУА управляли принаймні одним венчурним фондом.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Кількість **НПФ в управлінні** станом на 30.09.2018 року незмінно дорівнювала **58** (без урахування корпоративного фонду НБУ), у тому числі 45 відкритих, 7 корпоративних та 6 професійних. Всього активами НПФ управляли 35 КУА.

Страхові компанії (СК)

Кількість **СК, що передали свої активи в управління КУА**, на кінець вересня 2018 року зменшилася до 3-х (із 4-х у червні), а кількість відповідних КУА не змінилася (2).

Активи в управлінні та ВЧА

Сукупні активи в управлінні КУА станом на 30.09.2018 дорівнювали **300 696.2** млн. грн., збільшившись на 3.9% за 3-й квартал, на 13.4% з початку 2018 року та на 19.4% за рік із вересня 2017 року.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Загальні активи усіх ІСІ в управлінні, включно з тими, які ще не досягли нормативу, у 3-му кварталі 2018 року зросли на **3.9%**, до **299 183.8** млн. грн.

Активи діючих ІСІ, що досягли нормативу мінімального обсягу активів («визнаних» ІСІ), зросли за 3-й квартал на **4.7%** (після +2.2% у 2-му), до **293 559.6** млн. грн.¹. Це відбулося в умовах збільшення кількості фондів, що подали звітні дані (+2.2%). З початку 2018 року загальні активи визнаних ІСІ зросли на 6.7%, а на річному проміжку (вересень 2018 до вересня 2017 року) – на 12.4%.

Вартість чистих активів сформованих ІСІ (діючих фондів, що досягли нормативів) у 3-му кварталі 2018 року зросла на **4.2%** (після +1.5% у 2-му). За 9 місяців 2018 року вона збільшилася на 4.2%, а річне зростання у вересні прискорилося до +8.7% (із 3.7% у червні). Станом на 30.09.2018 вона становила **232 626.4** млн. грн.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Активи НПФ в управлінні КУА у 3-му кварталі 2018 року зросли на 5.1% (після +3.9% у 2-му). Станом на 30.09.2018 року вони досягли **1 329.1** млн. грн.

Страхові компанії (СК)

Активи СК в управлінні КУА за 3-й квартал 2018 року збільшилися на 4.6% (після +1.0% за 2-й квартал). Таким чином, річне зростання сектору у вересні несуттєво сповільнилося – до +28.8% (із 29.1% у червні). Станом на 30.09.2018 року ці активи становили **112.6** млн. грн.

¹ Уточнено дані щодо активів ІСІ за цей та попередні вказані нижче квартали (додано активи частини венчурних КІФ, які раніше не були враховані).

2. Результати діяльності ринку управління активами НПФ

Активи недержавних пенсійних фондів² в управлінні КУА у 3-му кварталі 2018 року продовжували зростати. Кількість КУА, які управляють активами НПФ, та самих пенсійних фондів у цей час не змінилася: 35 компаній мали активи НПФ в управлінні, 33 із них управляли активами 45-ти відкритих НПФ, 7 –

активами 6-ти корпоративних НПФ та 6 – активами професійних НПФ (табл. 1).

Всього станом на 30.09.2018 року **пенсійних фондів в управлінні КУА** було **58** (без урахування корпоративного фонду НБУ) – як і рік тому. Частка відкритих НПФ за кількістю фондів в управлінні (без урахування КНПФ НБУ) не змінилася: 77.6% (рис. 1).

Таблиця 1. Кількість НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 3-му кв. 2018 року

Вид НПФ	30.09.2017	31.12.2017	30.06.2018	30.09.2018	Зміна за 3-й квартал 2018	Зміна з початку року	Зміна за рік
Відкриті	46	46	45	45	0.0%	-2.2%	-2.2%
Корпоративні	6	6	7	7	0.0%	16.7%	16.7%
Професійні	6	6	6	6	0.0%	0.0%	0.0%
Всього	58	58	58	58	0.0%	0.0%	0.0%

Рис. 1. Розподіл кількості НПФ та вартості їхніх активів в управлінні КУА за видами фондів станом на 30.09.2018 р.

Вартість активів НПФ в управлінні КУА у 3-му кварталі 2018 року зросла на 5.1% (після +3.9% у 2-му). З початку року вона додала 11.3%, а річне зростання несуттєво уповільнилося до +13.5% (із 13.7% у 2-му кварталі). Станом на 30.09.2018 вона досягла **1 329.1 млн. грн.**

Половину сукупного обсягу активів пенсійних фондів все ще займав КНПФ НБУ (рис. 1), але темп зростання його активів поступався нарощенню активів решти НПФ, що перебували в управлінні КУА, в цілому та відкритих і корпоративних НПФ зокрема. Тому вага останніх у загальних активах усіх НПФ зросла, відповідно, до 36.3% та до 9.0%.

Таблиця 2. Вартість активів НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 3-му кв. 2018 року

Вид НПФ	30.09.2017		31.12.2017		30.06.2018		30.09.2018		Зміна активів НПФ в управлінні, %		
	Активи, млн. грн.	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн. грн.	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн. грн.	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн. грн.	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	за 3-й квартал 2018	з початку 2018 року	за рік
Відкриті	851.9	46	863.6	43	916.3	45	961.1	45	4.9%	11.3%	12.8%
Корпоративні	200.1	5	214.8	5	220.5	6	237.8	6	7.9%	10.7%	18.9%
Професійні	118.8	6	115.6	6	127.9	6	130.2	6	1.8%	12.7%	9.6%
Всього*	1 170.8	57	1 194.0	54	1 264.6	57	1 329.1	57	5.1%	11.3%	13.5%
КНПФ НБУ**	1 156.0	1	1 271.6	1	1 272.1	1	1 322.2	1	3.9%	4.0%	14.4%
Разом	2 326.8	58	2 465.6	55	2 536.7	58	2 651.3	58	4.5%	7.5%	13.9%

² Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

Сукупні активи усіх НПФ, включно з КНПФ НБУ, у 3-му кварталі 2018 року прискорили зростання більш ніж удвічі (+4.5%) та досягли **2 651.3 млн. грн.** (табл. 2). Цьому сприяло прискорене збільшення суми інвестиційного доходу (+8.5% за квартал), а також подальше зростання кількості вкладників НПФ, кількості укладених пенсійних контрактів та кількості учасників НПФ (на 4.4%, 4.1% та 0.3% відповідно). Стримувало ріст індустрії, як і раніше, зростання пенсійних виплат, що випереджало приріст внесків, однак у 3-му кварталі внески зберегли темп зростання, а ріст виплат уповільнився, тож розрив у їхній динаміці продовжував зменшуватися (1.4% проти 3.7%)³.

Активи **відкритих** НПФ в управлінні КУА збільшилися за 3-й квартал 2018 року на 4.9%, але поступилися темпами росту корпоративним фондам, тому на кінець вересня частка ринку відкритих фондів в активах НПФ (без урахування КНПФ НБУ) дещо зменшилася – із 72.5% до 72.3%. З початку року ці

фонди додали в активах 11.3%, а за рік у вересні – 12.8%. Станом на 30.09.2018 пенсійні активи цих НПФ в управлінні досягли **961.1 млн. грн.**

Активи **корпоративних** НПФ в управлінні (без урахування КНПФ НБУ) у липні-вересні 2018 року зросли найбільше серед видів НПФ – на 7.9%. Приріст пенсійних активів цих НПФ з початку року становив 10.7%, а за рік – прискорився до 18.9% у вересні. Пенсійні активи цих НПФ в управлінні на кінець вересня 2018 року досягли **237.8 млн. грн.**

Активи **професійних** НПФ в управлінні у 3-му кварталі зросли найменше – на 1.8%, а за 9 місяців 2018 року – найбільше, на 12.7%. Це посилило річний приріст сектору у вересні до +9.6%. Обсяг активів цих НПФ станом на 30.09.2018 залишався найменшим – **130.2 млн. грн.**

Найбільшими за середнім обсягом активів в управлінні на кінець вересня 2018 року залишалися **корпоративні** НПФ, де середній показник зріс за квартал із 36.7 до 39.6 млн. грн.

Таблиця 3. Структура активів НПФ в управлінні КУА у розрізі видів фондів станом на 30.09.2018 р., грн.

Вид НПФ	Цінні папери	Грошові кошти	Банківські метали	Нерухомість	Інші активи
Відкриті	520.8	397.0	9.4	21.6	12.4
Корпоративні	139.2	98.6	0.0	0.0	0.0
Професійні	89.7	29.7	0.0	7.1	3.8
Всього	749.7	525.2	9.4	28.7	16.1

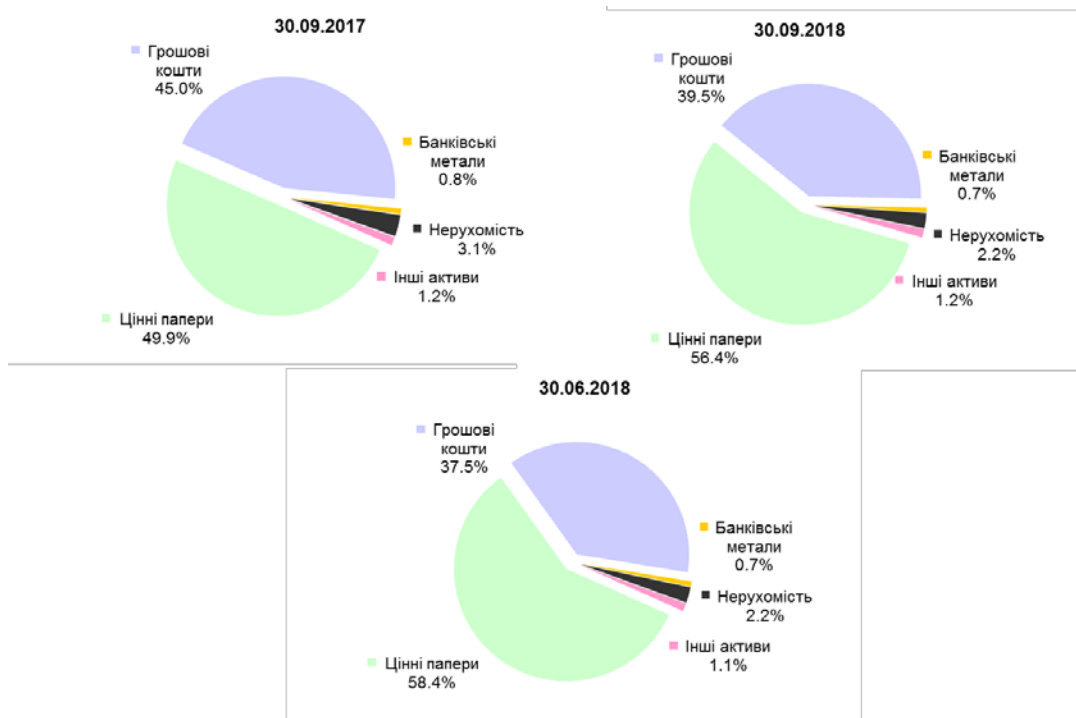

Рис. 2. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (без КНПФ НБУ) у 3-му кв. 2018 року та за рік

³ За даними Нацфінтослуж.

У структурі активів НПФ в управлінні КУА частка **цінних паперів** у 3-му кварталі 2018 року, вперше за 4 квартали, скоротилася – із 58.4% до **56.4%**, хоча була все ще більшою, ніж рік тому (рис. 2).

Це скорочення було зумовлено на порядок повільнішим нарощенням інвестицій фондів у фінансових інструментах у порівнянні з **коштами у банках**, частка яких зросла на 2 проц. п. до **39.5%**. Це вирівняло річну динаміку коштів в активах НПФ, проте, на тлі зростання їхніх вкладень у цінні папери за останній рік, вага найліквідніших активів зменшилися за цей час майже на 5 проц.п.

Для всієї індустрії НПФ, з урахуванням **корпоративного фонду НБУ**, вага цінних паперів на кінець вересня 2018 року опустилася до **57.6%**, однак залишалася вищою, ніж рік тому (рис. 3). Квартальне скорочення частки фінансових інструментів в активах, попри їхнє збільшення у грошовому вимірі, було зумовлене значно швидшим зростанням сукупних грошових коштів у фондах. За рік же фондові активи НПФ збільшилися на порядок швидше, ніж гроші на рахунках у банках.

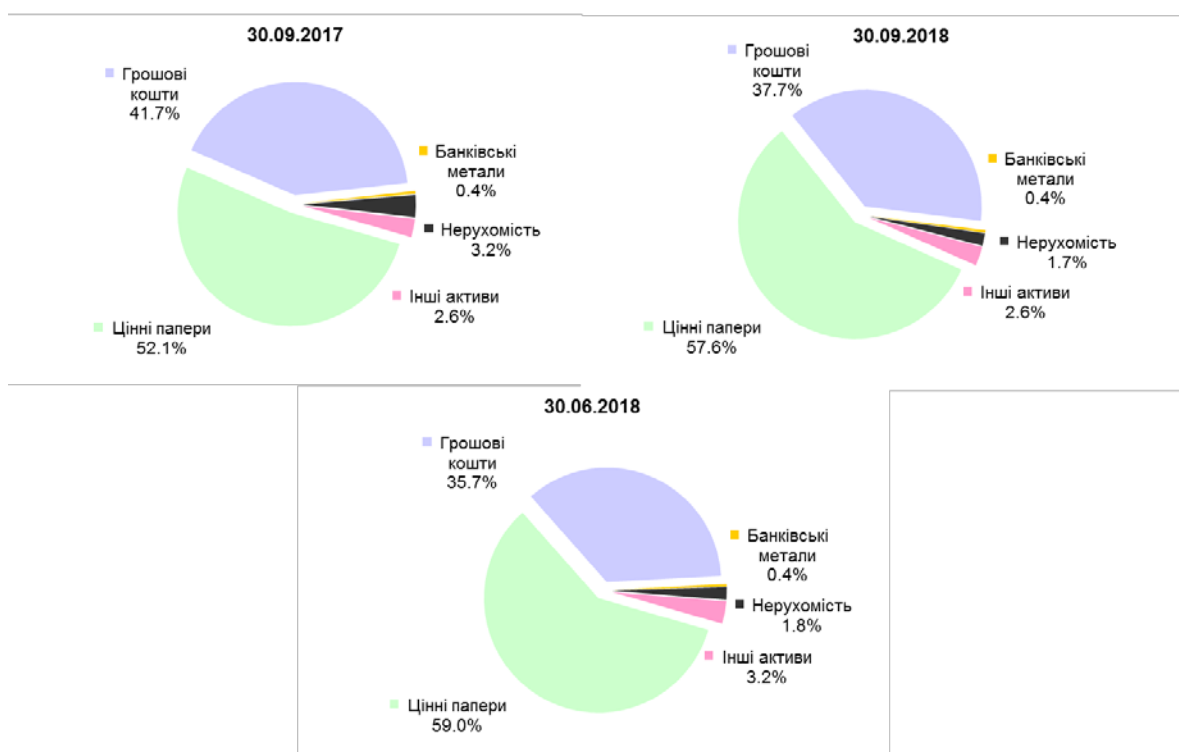

Рис. 3. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (із КНПФ НБУ) у 3-му кв. 2018 року та за рік

Обсяг **фондових активів** НПФ (без КНПФ НБУ) у липні-вересні зріс на 1.5%, а за рік – на 28.4%. Приріст забезпечили **корпоративні та професійні** НПФ, тоді як у **відкритих** фондах сукупна вартість цінних паперів зменшилася у 3-му кварталі (-0.5%), хоча на річному проміжку – зросла (+29.5%). Відносно найбільше фондові активи зросли у **корпоративних фондах** (+6.9% за квартал і 31.4% за рік).

Найбільшу частку цінних паперів у своїх активах, як і раніше, мали **професійні фонди**, де у 3-му кварталі вона зросла із 66.9% до 68.9% (рис. 4). Це було зумовлено, перш за все, значним зростанням сукупної вартості вкладень цих НПФ в акціях та у

корпоративних облігаціях, а також підсилено скороченням їхніх коштів у банках.

Вага акцій у **відкритих та професійних** НПФ у 3-му кварталі продовжувала зростати – відповідно, до 2.8% та до 8.0%. У **корпоративних** НПФ, як і раніше, акцій майже не було, а вага ОВДП залишалася найбільшою серед усіх видів пенсійних фондів (49.2%).

Грошові кошти у банках у 3-му кварталі 2018 року суттєво зросли в активах НПФ в управлінні КУА в цілому (+10.9%), але у секторах НФП за видами фондів динаміка була різнобічною. У **відкритих та корпоративних** НПФ вони, на відміну від попереднього кварталу, зросли (+12.6% та +9.2%

відповідно). Це підвищило вагу готівки та депозитів у банках в активах цих секторів НПФ до 41.3% та до 41.5% відповідно. Сукупні кошти у банках професійних фондів у липні-вересні продовжували скорочуватися (-4.1%), що зменшило їхню вагу у структурі активів цих НПФ до 22.8%.

Отже, для усіх секторів НПФ в управлінні (без КНПФ НБУ), грошові кошти залишалися у 3-му кварталі 2018 року другою найбільшою складовою активів в управлінні.

Нерухомість на кінець вересня залишалася в активах тільки відкритих та професійних НПФ, а її обсяг дещо змінився у 3-му кварталі тільки у перших. Внаслідок цього найслабшого зростання порівняно з іншими класами активів НПФ в управлінні, частка нерухомості і надалі зменшувалася: в активах відкритих НПФ – 2.2%, у професійних НПФ – до 5.4%.

Банківські метали на кінець вересня 2018 року, як і раніше, мали у своїх активах тільки відкриті НПФ, де їхній обсяг дещо зріс, однак частка в сукупних активах сектору залишалася в межах 1.0%.

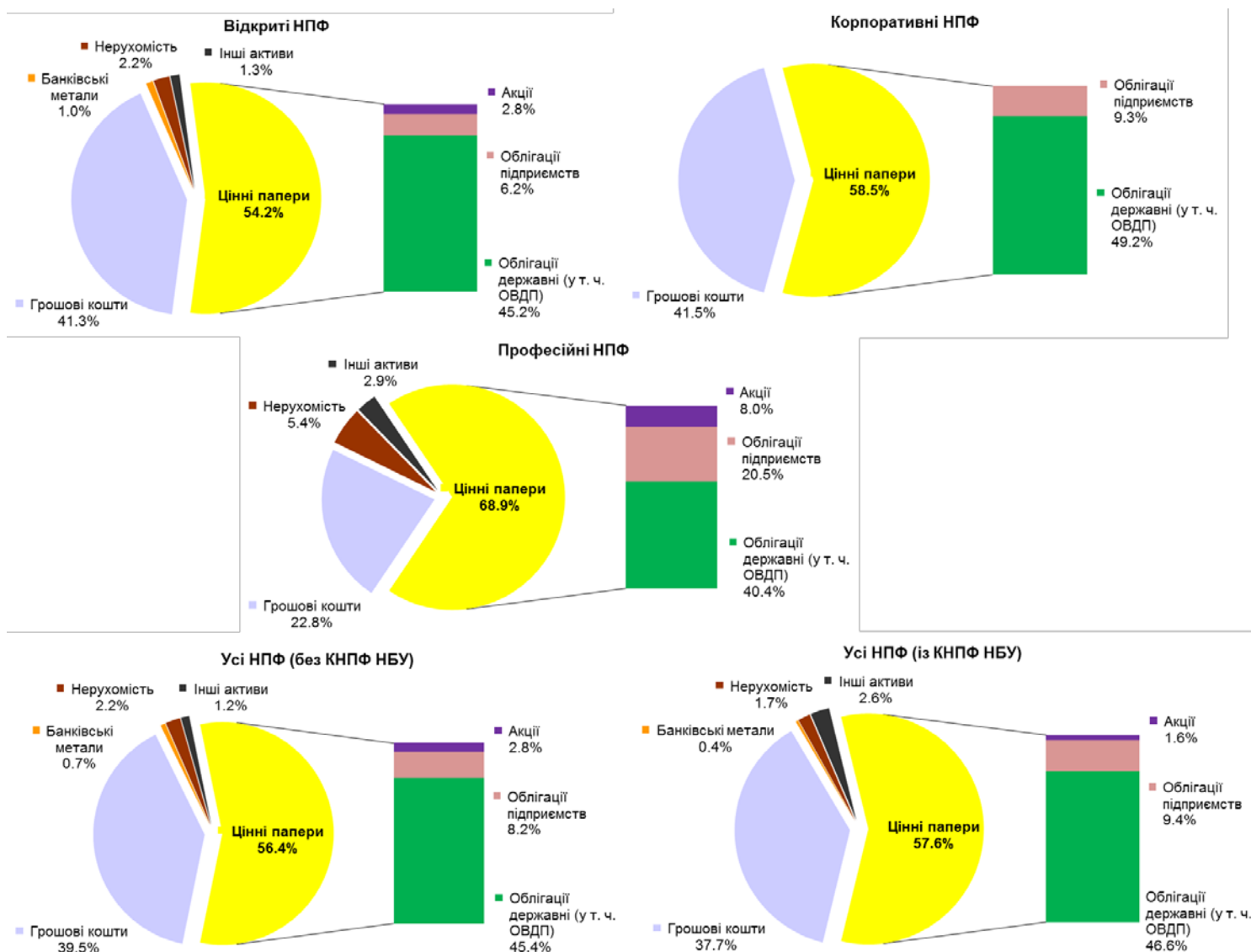

Рис. 4. Структура активів НПФ у розрізі видів фондів станом на 30.09.2018 р.

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- Довідник ІСІ: [Фонди в управлінні](#)
- [Ринок у цифрах](#)
- [Динаміка фондів \(із публічною пропозицією\)](#)
- Аналітика та статистика інвестиційних фондів із публічною пропозицією: [Щотижнева](#) / [Щомісячна](#)
- Ренкінги: [ІСІ - за типами та за класами фондів](#) / [КУА](#)